

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Să organizăm popoarele Ungariei!

Opoziția aliată lansează un manifest către „națiune”, în care cere să-și justifice ținuta sa din timpul din urmă și pe care vrea să o continue și de aci înainte, cât timp nu se va schimba situația. Autorul manifestului este cameleonul politic, contele Apponyi. El a fost însărcinat să alcătuiască manifestul și așa cum l-a redițat el, a obținut aprobarea întregii opoziții.

Manifestul în parte mare repetă, ceea ce am auzit și până acum din gura opoziției. Mai întâi se critică procedeul prezidiului camerei și se constată, că „în cameră a încetat domnia ordinii de drept parlamentare”, pentru că „prezidiul camerei a desconsiderat conștiința regulamentul camerei, a enunțat hotărâri înfăptuite pe cale nelegală, a introdus în cameră forța brachială și a scos de acolo cu forța mai mulți deputați.” În urma acestora parlamentul nu poate funcționa legal. Și delegațiunile au fost alese ilegal și astfel hotărârile lor n-au nici o valoare.

Gvernul și partidul majorității s-a declarat solidar cu toate aceste ilegalități, dar cu toții recunosc că încălcările de drept au avut un caracter excepțional și că pe viitor voiesc a se acomoda întru toate ordinei de drept.

Ordinea de drept! Manifestul constată, că ordinea de drept a fost cu totul desconsiderată și călcată în picioare. În aceasta culminează și ilegalitatea celor dela cărmă și totodată aceasta e esența crizei. De aci urmează pretensiunea opoziției, de-a se restitui ordinea de drept și aceia cari au călcat-o să se depărteze din fruntea afacerilor țării.

Arătându-le aceste, în manifest s-a accentuat că guvernul și partidul majorității să folosească am și de evenimentele externe amenințătoare, cari pot avea o influență asupra intereselor importante ale patriei și cer de la opo-

ziție, ca în fața pericolului amenințător să lase la o parte gravaminele și recriminările, să-și împlinească datoria constituțională și în chipul acesta să restituie în sine „națiunii” armonia, de care este lipsă în timpuri atât de critice.

În manifest acest procedeu al majorității e marcat de cinic!

„În adevăr — se zice acolo — aceasta este o încercare cinică, de a se folosi de situația externă gravă pentru interese egoiste de putere!”

Manifestul declară, că opoziția nu poate împlini această cerere, cât timp ordinea de drept este și rămâne știrbită. Aceasta ar însemna, că opoziția sau nu-și cunoaște, sau își calcă datorințele.

„Ori cât de grave să fie referințele, — se zice la acest punct în manifest — noi nu le putem agrava prin aceea ca să aprobăm starea ilegală a parlamentului și să nimicim împotriva opoziției, ultimul refugiu al ordinii de drept!”

După aceste, manifestul arată, că în astfel de situație opoziția „nu-și poate ridica cuvântul său de protestare decât în afara de parlament, în fața poporului din Ungaria, ca la un for de judecată înaintea căruia guvernul nu cetează a pași.”

Aceasta e noima și scopul noului manifest al opoziției! El se încheie cu câteva puncte de protest și cu declarația, că pentru toate ce vor urma din atitudinea și procedeul acesta, va fi responsabil singur guvernul și partidul care-l susține.

Conform graiului din manifest, opoziția aliată protestează:

Contra la ori ce acțiune a parlamentului trunchiat, care împreună cu delegațiunea, aleasă ilegal, împovorează națiunea cu noi sarcini.

Contra ori cărei politici de cucerire, contra ori cărei jertfe de bani și sânge, care nu se aduce în interesul națiunii, ci spre satisfacerea unor ambiții streine.

Contra înfăptuirii dominațiunii

militare pe teritoriul țărilor coroane ungare.

Contra încălcării dreptului de întrunire și a libertății presei prin măsuri și apucături nevrednice.

În fine manifestul face, după punctele de protest, amintire și de dreptul electoral. Pasajul referitor la aceasta, de interes și pentru noi, este următorul:

«Să organizăm popoarele Ungariei, în sensul hotărârilor noastre nestăruite, pentru eliptarea dreptului electoral democratic, care va pune capăt încercărilor asemănătoare celor de azi și cu puterea întregii națiuni va deschide calea recerintelor de drept public, economice, sociale și politice ale vieții publice».

Aceasta e în extras manifestul opoziției. Am dat pasagele mai marcante, în parte cunoscute, din cari însă reiese din nou, cât de acut e și azi conflictul între cele două tabere ale guvernărilor noastre și ce abiz uriaș le desparte. Manifestul este o mică monografie caracteristică a situației de azi.

Manifestul ne mai arată, cum lucră fiecare din cele două tabere, cu toate mijloacele și investivele, juste și nejuste și adeseori exagerate, unii de-a se ține la putere și celalaltii de a pune mâna pe ea.

Dar în întregul manifestul mai interesant e pasajul citat mai sus, referitor la votul universal. În sensul acestei reforme manifestul lui Apponyi vrea să organizeze „popoarele Ungariei”. Și, să ne înțelegem bine, că aceasta o propune în manifest arhișovinistul Apponyi, care ne-ar înghiți în o lingură de apă și îl lansează partidele cari pe când erau coalitate la guvern, erau și sunt azi cei mai înverșunați dușmani ai acestor popoare. Iezuitismul însă îl cunoaștem și nu ne trebuie nimic din „organizarea” lui Apponyi și a opoziției. Acești oameni sunt azi loviți, ingenunchiați și neputincioși și în aceasta situație își aduc aminte, ca aiurând, și de popoarele nemaghiare din Ungaria.

Facă-și însă mendrele singuri. Noi le mulțumim de — marea bunăvoință! — sm. —

Din camerele ungare. Sedința de ieri a camerei n-a prezentat nici un interes deosebit. Opoziționali de astădată nu s-au oboșit nici până în fața parlamentului, după ce s-au convins printr-o delegație, că parlamentul e înconjurat de miliție. Deschizându-se sedința, s-a primit unanim propunerea deputatului obscur Kamerer în chestia revizuirii regulamentului camerei. Comisiunea de 21, care are să revizuiască regulamentul, se va alege mai târziu.

Tot în sedința de ieri Lukács a motivat proiectul privitor la înființarea gardei de pază a camerei. Această gardă va fi compusă din 50—60 indivizi și va fi organizată militărește. În cazuri excepționale se va receive însă și gendarmerie, poliție și miliție.

La propunerea lui Tisza se primește, ca ședințele camerei să se țină din cauza delegațiilor pe timp nedeterminat.

În casa magnatilor s-a luat la cunoștință convocarea delegațiilor și rescriptul, prin care a fost numit președinte al camerei magnatilor bar. Samuel Iosika, iar vicepreședinti Béla Vavrik și B. Szécseny.

Interpelație în chestia legii naționalităților. Din Budapesta ni se scrie: La ședința de Mercuri a camerei a luat parte și deputatul național slovac Iuriga, voind se interpelare guvernul asupra executării legii naționalităților. A abstat însă dela aceasta, nefiind prielnic momentul de față pentru o atare chestiune.

Deputații naționaliști români n-au luat parte la ședințele de Mercuri și ieri.

Adunările socialiştilor. Partidul socialist-democrat a aranjat Miercuri seara 14 meetinguri, în diferite locuri ale Budapestei. În discursurile ce s-au ținut, oratorii au osândit guvernul și partidul muncii, au protestat contra votării bugetelor militare în delegațiuni, au vestit politica balcanică a monarhiei și au cerut înființarea de urgență a sufragiului universal etc. Adunările au votat fiecare câte o moțiune de protestare, în sensul vorbirilor

roșite. Adunările au decurs în liniște, fără tulburări.

Partidul social-democrat a mai ținut asemenea meetinguri și în alte orașe, precum în Cluj, Arad, Dobrița, Cașovia etc.

Nouii principii balcanici. Știri din Londra anunță, că familia regală daneză a designat pe viitorul principe al «Albaniei» în persoana prințului svedez Carol, iar pe viitorul principe al «Macedoniei» în persoana prințului danez Harald. Trăiască!

Infrângerea Turcilor. (?)

Bulgarii spre Constantinopol. —
România — mediatoarea păcii.
— Muntenegrenii bătăuți.

Tot mai ciudate sunt știrile, cari se transmit de pe câmpul de războiu. Știrile oficiale turcești de ieri ne arătau situația trupelor turcești în culori favorabile, din contră știrile de azi din Sofia ne surprind cu o infrângere totală a Turcilor, cari se retrag în fugă nebună spre Constantinopol. Care e adevărul, este greu de spus în situația actuală nelămurită.

Cetind însă diferitele rapoarte ale corespondenților streini de pe câmpul de războiu, nu ne putem suprima impresia, că în sânul armatei turcești s-a incubat o periculoasă demoralizare, care face foarte problematică vigoarea și unitatea conducerii și în genere a armatei turcești.

Tot mai mult iese la iveală importanța României în războiul actual. Unele știri spun, că puterile mari vor încredința România cu intermedierea păcii.

Iată știrile mai nouă:

Sofia, 31 Oct. Un detașament bulgar a atacat ieri o puternică armată turcă în apropiere de Kadikoi. Soldații turci au aruncat armele și au rupt-o la fugă. Azi dimineață a început bombardarea Adrianopolului. Apele Tundjei au inundat câteva forturi. Aripa dreaptă a armatei turce s-a retras spre Burgas, unde se dă lupta decisivă.

La Bălgrad.

La Bălgrad, pe cărărușă
Care ducă-n cetățuia,
O bătrână garbovită
Coasta trudnică o suie.
Rezimată de o cără
Ea abea înaintează,
Se oprește des și'n urmă
Lung privește și oftează.
Vine de departe biata
Și desagi pe umeri poartă,
Oflită și bolnavă,
Jale grea pe-aici o poartă;
Căci la Bălgrad în cetate,
În chilii cea mai rece,
Ferecat în lanțuri grele
Neacău tinerețea și trece.
Neacău-al bătrâneții razim,
Scump tolg de mângâiere
Stă închis în umezi ziduri,
Stă legat în grele fiere.
L'au legat al stăpânirei
Că'ntr-o clipă de mânăie:
A scăpat satul de-o lită
Și pe frați din grea robie.

Zăvorite's porți, ferestre
Și e pază pretutindeni,
În cetatea blăstămată
Nu poate pătrunde nimeni.
Nu poate pătrunde nimeni.
Lasă dragostei de mamă
Cine stavilă să-i poartă!

Trece prin vâltori și flăcări,
S-o oprească nimeni nu e.
Porțile se dau în lături
Ca de farmec, ca de vrajă
Și'n cetăuă solitară
Dornic când se îmbrățișează
Din sin carte li strecoară,
O solie 'nvietoare
Din cel sat pierdut în zare,
Copleșit de grâu și soare.
Sunt ortacii săi de muncă,
E norodul ce li scrie:
«Neacăule, țările sfântă
Îți dorim cu toții ție,
«Ne-ai scăpat de nesățiosul,
«De nevoi și de podvadă,
«Mila domnului din ceruri
«Feste fruntea ta să cadă.
«Mai vestim că'n slove negre
«Scri-am carte, azi tot natul,
«Jalba noastră și o știe
«Sfetnicii și împăratul.
«Păcălabilor poruncă
«Să dea logofeții 'n țară,
«Porțile larg să-ți deschidă
«Să te'nțori la plug tu iară.
«Iar dacă măritul scaun
«Nu avea-va îndurare,
«Și în cartea sorții tale
«Fi-va scris-a ta pierzare,
«Neacăule, arată lumii,
«Cum Românul și să moară,
«Pentru scumpa lui moșie,
«Pentru neam și pentru țeară.
«Surzând să mergi la moarte,

«Mori cu drag, cu bărbăție,
«Veacuri să te pomenească,
«Numele slăvit să-ți fie.»
(Bistrița) Emil A. Chiffa.

Ordonanța.

De Francois Tamberi.

— Așadară, Pierre, tu spui, că nime n-a umblat pe aici, în timpul absenței mele.

Și sublocotenentul Bragny privea îngândurat spre ordonanța, care în ținuta-i militară sta mut și nemișcat în fața stăpânului său. Fața-i prietinoasă era luminată de lucirea ochilor săi viol-albaștri și, fără să clipească, răspundea cu curaj:

— Da dom' sublocotenent, așa este precum V-am spus!

— Bine dară; poți merge!

Asta-i de necrezut! — Își zise Bragny. Numai adineaori îl cheamase colonelul în biroul său și-l încredințase o scrisoare secretă, care cuprindea planul de mobilizare și pe care chiar în seara aceea trebuia să o ducă comandantului de corp din Lyon. Părea că-l sună încă în urechi cuvintele prietenești ale superiorului său:

— Așadară, Bragny, fi de prisos să mai repet... Poți să-ți petreci în Lyon cum îți place, dar numai după ce-ți vei fi împlinit, conștient, misiunea... Lucrul e cât se poate de important... Nu uita, că-i vorba de apărarea patriei!

Înainte ochilor părea că vede și acum acel plic mare, de culoare galbenă, cu cinci peceti roșii, iar într-un colț cu avertismentul: — Secret!

Părăsise vesel și fericit biroul colonelului, și acum — scrisoarea ca'n palmă... S-o fi pierdut în scurtul drum până acasă? Era imposibil... Prin urmare i-o furase cineva... da, de sigur i-o furase de aici, din odaia sa de lucru!

Își aducea foarte bine aminte, venise direct în odaia aceasta, ca să studieze mersul trenurilor, — când Pierre îl chemă afară sub cuvânt, că-l caută «Măria Sa».

«Măria Sa», Liane, amanta lui... ea nici nu intrase aici... el îi eșise înainte și în decursul conversației lor de câteva minute nime altul nu intrase în odaia decât ordonanța, Pierre.

Va să zică el ar fi hoțul, băiatul ăsta zdrăvăn și cinstit, pe care tocmai pentru sinceritatea și cinstea lui și-l alesese dintre toți... Și iată-mi-te că acum, dacă nu va eși la iveală scrisoarea, se va pomeni cu o lună închi-

soare... ba, dacă nici mai târziu nu o va afla, își va pierde și rangul... Ce rușine... sublocotenentul Bragny să-și piardă rangul... pentru tradare... Imposibil!

— Pierre!

— Trăiești dom' sublocotenent!

— Trage-ți bine seama de cele ce-ți spun! Adineaori m-am întors de la casarmă. Ți-aduci aminte?

— Aduc, dom' sublocotenent!

— Și'n mână aveam un plic mare, galben, cu peceti roșii. L-ai văzut? Așa-i?

— Nu dom' sublocotenent, nu l-am văzut!

— Adu-ți numai bine aminte, Pierre. Un plic mare. Lucru foarte important. Era o scrisoare secretă, pe care încă astăzi seară trebuia să o duc la domnul general.

— Și domnul sublocotenent a perdut scrisoarea aceea?

— Fața soldatului căpătă deodată o expresie de surprindere și încredință.

— Da, Pierre. Scrisoarea aceasta trebuie să iasă din fundul pământului... altfel...

— Pricepe dom' sublocotenent, dar aici n'ați adus nici o scrisoare...

— De unde știi, Pierre?

Această afirmare hotărâtă a sol

Sofia, 31 Oct. După o serie de lupte înverșunate, cari au ținut trei zile, armata bulgară a reușit o victorie desăvârșită asupra Turcilor. Trupele turcești s-au opus ordinului comandantilor lor și s-au retras în cea mai mare deordine. Bulgarii au pus mâna pe cantități enorme de munițiuni, arme și victualii.

Stara Zagora, 31 Oct. (Cartierul general bulgar). Victoria Bulgarilor în lupta de la Lüle-Burgas a fost completă. Când Bulgarii au atârnat liniile turcești, Turcii au părăsit fără multă opunere pozițiile lor. Cu toate acestea numărul morților și răniților pe ambele părți e enorm. Trupele bulgare sunt în urmărirea, luând direcția spre Constantinopol.

Constantinopol, 31 Oct. Știrile de pe câmpul de război sunt foarte laconice. Știri sosite ieri seară la ministerul de război spun, că Turcii au respins pe Bulgarii până la Lerke și Uesküdar, localități situate la granița turco-bulgară.

Cattaro, 31 Oct. Contrar știrilor răspândite din sursă muntenegreană, se anunță, că Scutari și forțul de pe muntele Tarabos rezistă și acum atacurilor armatei muntenegrene. Artileria turcă de pe muntele Tarabos a nimicit până acum mai multe baterii de tunuri ale muntenegrenilor. Din această cauză artileria muntenegreană este nevoită a-și schimba mereu pozițiile. Muntenegrenii recunosc, că Turcii opun o rezistență eroică.

Goltz-pașa despre armata turcă.

Fostul instructor al armatei turce, generalul de Goltz, s'a exprimat în modul următor asupra spiritului armatei turcești:

Mișcarea tinerilor turci a răsturnat vechile tradiții, fără de-a le înlocui cu alte noi. Aici zace greșala. Soldatul turc nu mai e fanatic. Sunt însă și fanatici, ceea-ce o dovedesc rapoartele muntenegrene despre eroismul Turcilor. Trupele regulate turcești se disting și acum, dar rezerviștii: rediții, voluntarii și bazibozucii sunt un element nedisciplinat, cari periclitează omogenitatea armatei. Conducerea nu poate schimba situația. Principele Aziz (comandant la Kirkilisse) e tot atât de nevinovat, ca și la timpul său generalul Stössel în războiul ruso-japonez. Războiul de azi nu-l decid tunurile și puștile, ci panica. Așa s'a întâmplat și acum la Kirkilisse. O armată în fugă nu o poți opri. Cu toate acestea războiul nu s'a sfârșit. Cea fost până acum, e introducere. Trupele din Asia-mică sunt forța armatei turcești. Dacă aceste vor ajunge latimp la Lüle-Burgas, atunci se poate schimba totul. Aceste trupe sunt esecelent disciplinate și instruite. Sunt cel mai bun material de război și disprețuitor de moarte...

Știri mărunte.

Belgrad 31 Oct. După lupta de la Kumanovo, neînțelegeri violente s'au ivit între generali turci; comandantul Djavid fiind de părere să se mai continue lupta, a fost ucis prin un foc de pușcă de către un ofițer turc.

Belgrad 31 Oct. Aici se svonește că Scupșina va fi convocată în curând la Uesküb c, vechia capitală a țării lui

Dușan, pentru a decreta anexarea Sârbiei vechi.

Belgrad 31 Oct. Armata a doua sârbească a ocupat orașul Prilepe.

România-intermediatoarea păcii.

București 31 Oct. Regele Carol a primit în audiență pe reprezentanții de-aci ai puterilor streine. S'a urmat un schimb de păreri în jurul chestiei balcanice. În cercurile diplomatice se afirmă, că interesele României vor fi salvate în toate privințele.

Paris 31 Oct. »New York Herald« primește din Petersburg următoarea știre:

In cercurile diplomatice de aici se susține, că Austro-Ungaria și Rusia vor încredința România cu intermedierea păcii. În schimb Austro-Ungaria și Rusia sunt aplicate să cedeze României o recompensă teritorială la granițele Dobrogei.

Din Germania.

Lipsa, 30 Oct. 1912.

Tripla alianță și tripla alianță. — Lupta pentru carne. — Cum sunt judecați Maghiarii și Românii.

Războiul balcanic agită mult opinia publică germană. Tot cu mai mare aprindere se discută chestia unui viitor război european. O conflagrație între Austro-Ungaria și Rusia pare inevitabilă. Cu atât mai mare e bucuria presei politice, când poate constata, că pe când tripla alianță din zi ce merge, slăbește, tripla alianță devine tot mai strânsă. Rusia caută să dobândească libera trecere prin Dardanele, ceea-ce ar periclita interesele Angliei în Egipt, în marea mediterană, ba chiar și în India. Pe de altă parte, fiind Italia în urma păcii dela Ouchy liberă, ea va putea sprijini aspirațiile Austriei. Germania, care va avea de luptat cu Anglia și Franța, socotește cu încredere, că Italia și Austro-Ungaria vor angaja o mare parte a forțelor navale franceze și engleze în marea mediterană, astfel ca ea să poată repede nimici flota engleză din marea nordică.

Cu toate că Germania se teme de Anglia și Franța, totuși pericolul cel mai mare pare că vine dela Ost. Foarte bine a caracterizat un politician german situația cu următoarele cuvinte: »Depresiunea barometrică pentru Germania nu mai zace în marea nordică, ci în cea egeică. Tendința politică germană este de-a slăbi legătura între tripla alianță destul de zdruncinată prin interesele divergente ale celor trei state.

Multă însemnătate i-se atribuie urmașului contelui Marshall de Bieberstein. Ducele Karl Lichnowski, pare a fi predestinat pentru această misiune. Un diplomat ager, personalitate distinctă, înzestrat cu o cultură aleasă, se bucură de cele mai vii simpatii în Londra, unde a fost lung timp atașat la ambasada germană. Ducele Lichnowski e în etate de 52 ani, urmașul unei vechi familii polone, azi germanizată. A jucat un rol important în politica internă ca intermediar între partidul conservator al »junkers«-ilor și între partidele liberale. Cariera diplomatică o părăsise acum 2 ani, pentru a fi astăzi iarăși reînactivat.

cunoștințele pe colonel și să-l arunce în arest pe ticălosul acesta.

— Pierre, — îi răspunse scurt — te închid aici în odaie, un pas n'ai să faci până la reînnoirea mea!

Și până ce soldatul se reculese de sub impresia acestei surprinderi, sublocotenentul era deja afară, încaușase ușa după dânsul, învăntând cheia de două ori.

Cu pas grăbit o luă țintă spre biroul colonelului. Descoperirea îl agita grozav, cu toate acestea se simțea mai ușurat, aranjând în felul acesta chestia.

Înaintea ușii colonelului rămase un moment pe gânduri, bătu apoi și intră...

— Aaa! Uite! Te-am așteptat. Știu că o să vii... die Bragyn! — i se adresă colonelului, înaintându-i picul cel mare, de culoare galbenă, cu cinci pete roșii, iar în colț cu avertismentul: »Secret! — Ai văzut? Așa-i! A, dar de altfel n'are a face!... Că-l-ai vătat aici, nu-i nici un pericol... grije este numai să nu-l mai uzi în alt loc!

Trad. Matei Asin.

Pe când cercurile politice germane se agită tot mai mult împotriva Rusiei, legăturile economice între cele două puteri se strâng.

Dragoste mare nu prea e la mijloc — mamonul atotputernic e în joc. Tot mai mare devine lipsa de carne în urma politicii agrarienilor. Astfel guvernul s'a văzut silit a autoriza municipiile mai mari să cumpere carne din Rusia. Magistratul Berlinului a și comandat pentru 600.000 măci carne. Vânzarea ei în halele Berlinului a fost cauza unor tumulturi regretabile. Măcelarii, nevoind să vândă carne rusească, au fost atacați de mulțime. Halele au fost devastate, măcelarii răubătuți. Poliția a fost silită să închidă halele și să ordoneze vinderea cărnii prin oficanți orașanești.

Se înțelege, că agrarienii au protestat energic împotriva importului de carne. Argumentele lor subrede nu au convins însă pe nime, și au dat numai material nou foilor umoristice.

Trebuie să notăm însă, că toate prețurile în Germania sânt mult mai mici ca în Ungaria. În Berlin poți trăi mult mai ieftin, decât în Brașov. Și totuși, guvernul german se îngrijește pentru ameliorarea scumpetii, pe când la noi...? O, felix Hungaria!

Apropos, felix Hungaria! Iată cum judecă un german stările noastre: »Incontestabil, că la Dunăre s'a deschis calea pentru realizarea unei autonomii naționale; căt de grea va fi îndeplinirea acestui ideal, în vederea întăririi forțelor naționale și de stat, se poate nădăjdui că înțelegerea între naționalitățile antagoniste se va îndeplini în viitorul apropiat. Ungaria cu maghiarii săi, cari din punct de vedere al raselor sânt de tot izolați, va trebui să urmeze exemplul Austriei în butul luptelor împotriviștilor sale.« (Dr. Paul Hesse »Oesterreich-Ungarn und die Balkankrisen« Woche 1912 nr. 43).

În acelaș articol se pot citi despre România următoarele:

»În acest haos trebuie să se procedeze cu prudență, și ținuta înuștită și cuminte a unui popor mai întârît în cultură, cum e cel românesc, ne permite să sperăm în viitorul succes al acestei proceduri prudente.

În general, atitudinea României se urmărește în Germania cu multă simpatie, fiind privită ca sigură alipirea ei de tripla alianță.

Scrisoare din Bucovina.

Cernăuți, 29/X 912.

Iarnă timpurie. — Amintiri și spicuirii din viața noastră.

Zăpadă și ger în Octomvrie! De sigur că nu-i lucru plăcut. Prevedeam cu siguranță matematică, că într-o zi ne vom trezi cu casele acoperite cu zăpadă, cu râuri înghețate, și totuși ne-auea ne-a surprins. Bieții țărani vor avea mult de suferit din cauza acestui capriciu al naturii. Nu le este măcar îngăduit, să-și adune grânele, ce au scăpat de grozavele ravagii ale potopului. Acuma totul zace în pământul amorțit și sârmanul muncitor cu ochii stânși și-l face cruce și oftează, căci așa a dat Dumnezeu. S-ar putea să fie altfel, se gândește el, când departe undeva, în țara Bulgarilor, se bat oamenii, versă sânge și supără prea mult pe bunul Dumnezeu. S-au stricat vremurile...

Era în toamna anului trecut, când niște afaceri m-au dus din Bucovina prin București spre Brașov; și nu creadă cineva, că am scris din naivitate, că spre Brașov, am trecut prin capitala României. Am voit însă să văd și cetatea culturii românești, și din cauza asta am întrerupt la Ploiești călătoria. În Brașov avui fericirea să fac cunoștința mai multor domni — din întâmplare nu din Brașov — cari auzind, că sunt Român din Bucovina au arătat un interes viu față de ce se petrece la mine acasă. Între multe altele a venit vorba și despre școlile noastre medii. Spunându-le, că școlile noastre le susține statul, ne ținură pe noi Bucovinenii de cei mai fericii oameni de pe fața pământului. »Dacă ne-ar da și nouă statul școli românești, noi am fi boeri!.

Lucrurile însă nu sunt atât de frumoase și bune, după cum par la început. Sistemul nostru școlar, sistemul utracvist e poate unul din cele mai proaste, sisteme. Există adevărat în Bucovina trei gimnazii românești!... auziți bine — la cari se predau 3 ore din limba și literatura română și latină tot în această limbă, pe când restul se predă totul în limba germană. Nu-e asta o batjocură nemaipomenită la adresa unei populații de 250.000 Români? Cu ce ne putem noi alege din

acele școli, în care se propagă indiferinismul cel mai cras. Tinerii ce ies din aceste școli în mare parte sunt desbinați și uitați, că neamul nostru e amenințat din toate părțile. Ideea naționalistă nu poate prinde acolo rădăcină și o cultură națională nu poți și n'ai dela cine câștiga. Rar unde vei afla un profesor român lucrând cu toată energia pentru trezirea conștiinței naționale în elevii săi. El pleacă în genere dela părerea, că Românii sunt leneși și deci trebuie numai dojenii, nefind capabili de alta ceva. Profesori români în fruntea unei mișcări național-culturale vei întâlni foarte rar, și atunci sunt excepții laudabile.

Sunt adevăruri, cari dor, dar trebuie să le spun, căci trebuie să sosească și pentru Românii din Bucovina o nouă epocă de viață, când va reînvia spiritul strămoșilor, cari au apărut cu mândrie moștenirea înaintașilor lor. Frazele goale și tradiționale comandate românească din Bucovina trebuie odată pentru totdeauna să dispară, căci dacă ar fi profesorii, apostoli de pe catedră, iar nu oficialii reprezentanți ai lui sinus și cosinus ar putea să ne învadeze frații din Ardeal. Avem drepturi multe, puține, dar nu știm să ne folosim de ele.

O pornire periculoasă se manifestă în timpul din urmă mai ales pe la orașe. Jidovii paraziții lumii vorbesc în mare parte rusește, pe când nu știu nici o boabă românește. Cauza e firească. Rutenii vorbesc cu ei numai rusește, pe când ai noștri, trebuie să vorbească în limba statului. Pentru mulți va fi poate aceasta un lucru mic și neînsemnat, dar urmările au să fie mari, căci cu timpul nu vom mai fi înțeleși pe plată în limba noastră.

I. I. S. Silvescu.

Un memoriu pentru cooperative.

În legătură cu discuția urmată și cu hotărârile aduse la »Asociațiune« din prilejul ultimei adunări generale socotim, că este de interes obșteșc publicarea memoriului adresat prin banca »Economul« din Cluj, »Asociațiunei« în chestiunea cooperativelor și credem, că este un act de justă apreciere constatarea, că principiile adoptate la tovarășile de credit organizate în curs de un deceniu prin »Economul«, precum și formularea acelor principii, dată în raportul jubilar din anul 1910 și repetate și în memoriul ce urmează — au fost adoptate în tomai și de »Asociațiune«.

Fiind în materie economică praxa adevăratul argument — suntem convinși, că în aceste cadre idea cooperativă va primi o întrupare generală și potrivită exigențelor de organizare economică a țărâniei noastre.

Actul în partea sa esențială este de următorul cuprins:

Pentru soluțiunea problemei cooperative conferința noastră nu socotește potrivit o intervenție directă și organizatoare a »Asociațiunii« noastre întru instituirea unei centrale sau unor însoțiri în raport cu »Asociațiunea«, ci crede admisibilă pentru »Asociațiune« numai propaganda culturală a idelilor economice bine stabilite. Din potrivă ține mai ales a insista pentru organizarea în primul plan al însoțirilor de credit după sistemul »Raiffeisen« acodat raporturilor noastre — deci pe baza răspunderii solidare — prin gruparea numai a elementelor frunțase din sate între membrii și pentru afilierea acestor însoțiri la cea mai puternică bancă din regiune. Aceasta din motivul, că numai astfel se poate garanta creditul, siguranța și controlul și o conlucrare armonică sistematică a factorilor noștri economici organizați și care așteaptă organizare; având sub raportul creditului băncile constituite în »Solidaritatea« o centrală, față de care crearea unei alteia paralel nu ar corăspunde scopului și nu este justificată prin considerații obiective. Însoțirile de valorizare, cumpărare și consum să se pună în lucrare la sate numai după organizarea însoțirilor de credit și iarăși în legătură cu banca regională indicată, observându-se cu rigoare diferența de organizație, ce se impune la deosebitele categorii a progresului economic.

Astfel pe când la creditul țărânesc sunt indicate însoțirile cu răspundere nelimitată, pe atunci problemele agrare mai largi, în particular sub ex-

portul industrial și comercial și pentru un teritor mai vast, se vor rezolvi numai cu greu, târziu și reduce prin sistemul de însoțiri bazat pe principiul răspunderii solidare și izolate unele de altele.

Din potrivă organizația regională, forța de capitali și rezerve e reputată stabilă în piețele comerciale, personalul tehnic creat și ușor de întregit cu specialiști agrari, industriali și comerciali, partea în conducere a clasei de proprietari și întreaga țărânie ca clientelă, rezervă băncilor noastre pe acțiuni misiunea de a da o soluție adecuată problemei agrare în limite estinse după ținut și și sub raporturile comerciale și industriale, având banca unei regiuni a crea în contact pentru aceste scopuri tovarășii speciale sătești, în afară de cele de credit, la cari în deosebire față cu însoțirile de credit, să se admită răspunderea limitată și participarea tuturor elementelor din sat; iar toate băncile împreună formând o nouă centrală agrară țărânească și pentru problemele industriale și comerciale în legătură.

Când în vederea interesului obșteșc ne permitem a supune aceste vederi apreișării onoratului comitet, ne luăm voie a prezenta statutul tip, în vigoare la cele 10 reuniuni de credit afiliate nouă și ne rugăm să se considere în judecarea chestiunii faptul, că numai sistemul reuniunii puse în practică prin »Economul« a dat o serie de însoțiri sătești tari și capabile de dezvoltare, deci credem, că rezultatul este cel mai grav argument, mai ales în chestiuni economice.

Din România.

Un meeting pentru Macedonia

Alaltăseară s-a întrunit în București un grup de naționaliști, cari s-au consfățuit asupra evenimentelor din Balcani. În urma acestei consfățuiri s'a hotărât ca Duminecă 28 Octomvrie v. să se țină în Capitală un meeting de simpatie pentru Românii din Macedonia, cu care ocazie se va cere ca la terminarea războiului, Românii Macedoneni să participe în mod egal cu celelalte naționalități la revendicările pe care le au în Macedonia. Comitetul de inițiativă a mai hotărât ca în meetingul ce se va ține, vorbitorii să fie rezervați și să nu ceară decât drepturi pentru macedoneni și respectarea tratatului de la Berlin. Comitetul de inițiativă se va mai întruni odată în cursul acestei săptămâni.

Știri diverse

M. S. Regina, prin d-na Sa de onoare d-na Maria general Foenaru, a donat pentru Azilul orbilor »Regina Elisabeta« suma de lei 5000.

— M. S. Regele a conferit »proprio moto« d-lui C. Arion fost ministru de interne și instrucțiune publică, ordinul Carol I în gradul de mare ofițer.

— D. N. Xenopol, ministrul industriei și comerțului, a luat inițiativa creării unei Academii comerciale, care să funcționeze după sistemul celor din străinătate. D. ministrul va întocmi o comisiune însărcinată cu studierea acestei chestiuni.

— În București au sosit alaltaeri Mitropolii Căleidoniei și Amasiei, membrii în sf. Sinod Patriarhal. Mitropolii au fost găzduți la d. Dragoșir Demetrescu profesor universitar. Înaltii oaspeți bisericestii au vizitat pe I. P. S. S. Mitropolitul Primat și Sfânta Mitropolie. Din București pleacă la Constantinopol.

— Din Craiova se anunță: Administrațiile comunelor rurale din județul nostru au înștiințat prefectura că numeroși dezertori bulgari și sârbi s'au refugiat în România. Prefectura a supus cazul ministerului de interne.

Pentru creșterea copiilor din Șcheiu...

O societate de patronaj școlar se impune.

Cu o deosebită emoție sufletească am cettit în coloanele acestui ziar, că fericita în Domnul Maria D. Pascu și-a lăsat întreaga sa avere pentru cei orfani, săraci și amărâți, destinând în special casele frumoase din strada Prundului pentru creșterea copiilor orfani din Șcheiu, cu condiție ca în doi ani de zile să se înfăptuiască acest azil important de copii.

Nu mă îndoiesc, că aceia, în mâna cărora este depusă astăzi soarta poporului nostru din Șcheiu, adică comitetele parohiale, preoții, profesorii și

Grünwald Albert Fabrică de mobile
BRAȘOV, Strada Porții 33.

Asortiment enorm de mobile de prânzător, dormitor, salon și odăi de domni. Comande după desin. Prețuri efitne. (25 15) Serviciu punctual.

Învățătorii cei numeroși își vor da seamă de importanța acestui epocal act de binefacere și vor înfăptui în timpul cel mai scurt instituția menită să salveze din ghiarele pieirii pe poporul scheian.

Cu toate acestea simțesc, că nu vreau face un lucru de prisos, dacă vreau spune câteva cuvinte asupra acestei chestiuni, care nu-i interesează numai pe Brașoveni, ci și pe noi toți, cari, fie mai de aproape, fie mai de departe, gravăm spre Brașov din multe puncte de vedere. În acest oraș își petrec anii de școală sute de tineri români veniți din toate părțile țării, în acest oraș se pregătesc pentru cariera de neguțători și meseriași o mulțime de tineri români, al căror viitor ne este tuturor atât de scump. Avem deci datoria a ne îngriji, ca toți acești tineri să aibă la Brașov cel mai sănătos mediu social.

În decursul celor 13 ani, câți am petrecut la Brașov, ca școlar și ca profesor, m'am convins, că un astfel de mediu social sănătos îi lipsește tinerimii.

Vieța morală a copiilor din Scheiu este deosebit de anormală. Toate viciile vieții de oraș își seceră aici jertfele lor fără leac de rezistență. Nimenea nu vrea să le observe, nimenea nu caută să le combată.

Socotesc, că poporul din Scheiu Brașovului este înzestrat dela natură cu toate însușirile necesare progresului. Socotesc, că mulțimea profesorilor și învățătorilor din Brașov au, afară de școală, suprema datoria de a dezvolta acele frumoase însușiri, îngrijindu-se de asanarea rețelilor morale, cari paralizază astăzi progresul — spre scopul acesta este neapărat de lipsă organizarea unei societăți de patronaj școlar în Scheiu Brașovului în felul proiectat de mine cu ocazia conferinței cercuile învățătoresci din zilele trecute.

Nici nu-mi pot închipui existența unui asil de copii în Scheiu fără existența acestei societăți de patronaj. Comitetul bisericei Sf. Nicolae are deci cuvântul prim, căruia îi vor urma comitetele parohiale dela comunele bisericesti din Țara Bârsei.

P. Dan.

ȘTIRI.

— 19 Octomvrie v. 1912.

† Dr. Iosif Gal. O știre din Budapesta anunță, că acolo a reposat în noaptea de 30 spre 31 Oct. c. Dr. Iosif Gal, în etate de 74 ani.

Dr. Iosif Gal s-a născut la 1839 în Cluj. După terminarea studiilor juridice, la 1861, a intrat în serviciu la Cancellaria alică a Transilvaniei la Viena, la 1867 a fost permutat la ministerul ung. de justiție, apoi în alte funcții și în fine la Curtea de casație până la 1881. A fost și deputat în camera, când, la 1844 a întemeiat foaia „Viitorul” și un partid politic moderat românesc, încercând împăcarea între Români și Maghiari, care însă n-a avut succes. La 1887 a fost numit membru al camerei magnafilor. Are și unele scrieri din domeniul dreptului. Repostul a făcut donațiune însemnată pentru biserica ortodoxă română din Budapesta.

Mâne, Sâmbătă, după prohod, defunctul va fi transportat la Cluj, în cripta familiară.

Odihnească în pace!

Adunarea societății noastre teatrale. Ni se comunică, că în ce privește data convocării adunării generale a societății noastre teatrale la Brașov, s-a făcut o mică schimbare, amânându-se ședințele cu o zi. Anume prima ședință va avea loc: **Luni în 5 (18) Nov. a. c.**, iar a doua **Marți în 6 (19) Nov. a. c.**

Sortirea lozurilor reuniunii femeilor române din Arad și provincie se va face în ziua de 3/16 Noemvrie a. c. la orele 3 d. a. în localul Asociației naționale, arădane, pentru cultura poporului român.

Toate stim. persoane, cari au primit lozuri pentru vânzare, sunt rugate ca cel mult până în 8 Noemvrie n. ori să restituie lozurile, ori să trimită prețul lor la adresa d-nei casiere Aurelia Dr. Petran (Arad, Strada Lăzăr-Vilmos). Lozurile nerestituite se vor considera ca vândute și pentru prețul lor vor avea să răspundă aceia, cărora s-au predat.

Pentru liceul românesc din Cernăuți. Deputații români bucovineni din parlamentul austriac au intervenit — precum ni se scrie din Viena — pe lângă ministrul instrucției, ca să contribuie o sumă pentru completarea capitalului necesar construirii unui local vast pentru liceul românesc din Cernăuți. Liceul românesc se află acum într-o casă veche și aproape în ruină. Românii au adunat un fond însemnat, din care au cumpărat un teren vast și a mai rămas un fond care nu este suficient pentru construirea liceului. Ministrul a promis că va studia chestiunea și va căuta să satisfacă cererile Românilor.

Turnul tenorului Rădulescu. Simpaticul nostru artist Ionel Rădulescu va concerta Duminecă în 3 Noemvrie în Năsdud, Joi în 7 Noemvrie în Bistrița și Duminecă în 10 Noemvrie în Beiuș.

Prinos marelui poet Gr. Alexandrescu. Societatea „Petrul Maior” din Budapesta invită la serata literară muzicală, ce o va aranja cu concursul d-rei Della Popu, Duminecă în 3 Noemvrie n. 1912 la orele 8 seara, în sala dela „Saskör” (IV, Irányi-utca 17), întru pomenirea lui Grigorie Alexandrescu, drept prinos marelui poet, cu prilejul împlinirii a 100 de ani dela nașterea lui. Prețul de intrare 50 de bani.

Programul: 1. Cor. 2. „Grigorie Alexandrescu” conferință de d-l Vasile Stoica. 3. a) Arie. b) Doine, cântate de d-ra Della Popu. Acompaniament la pian de d-l E. Hossu. 4. Gr. Alexandrescu: „Ucigașul fără voce” declamație, de d-l George Comșa. 5. Raff: „Cavatine” * *. „Fantasie”, cântate la vioară de d-l S. Păscuțiu. 6. a) Tosti: „Non t'amo più” b) G. Dima: „Știi tu mândro ce ți-am spus” cântate de d-l C. Olariu. Acompaniament la pian de d-ra Georgina Roșiu. 7. Gr. Alexandrescu: Fabule, cete de d-l Victor Vlad. 8. Cor.

Din monitorul oficial al armatei. Colonelul Ioan Boeriu din regim. 33 a fost numit comandant al regimentului 76. Comandantul brigăzii 31 (Brașov) Anton Lanzinger a fost numit general de brigadă. Locotenentcolonelul I. Eugerlein (regim. 2) a fost numit colonel. Căpitanul Eugen Kaczander (reg. 2) a fost numit major.

Asupra derașării de tren de lângă Cojocna — despre care am amintit în numărul trecut — se mai comunică următoarele: La distanța de vre-o 200 m. de tunelul de lângă stațiunea Cojocna, începuse încă de vre-o câteva săptămâni să se prevale un deal. În urma ploilor continue tot mai mult pământ curgea la vale, așa că o mulțime de lucrători cărau în continuu la acest pământ, care da de temut că va acoperi șinele trenului și va închide intrarea în tunel. În acest loc s-a întâmplat derașarea. Din fericire era un tren mixt cu pasageri mai puțin, dintre cari 4 au fost răniți mai greu, iar 15 au suferit diferite răni, mai grave sau mai ușoare. Mai multe vagoane au fost sfărâmate. Nenorocirea a avut loc pe la 10 ore a. m. iar la prânz a sosit din Cluj un tren special, cu mai mulți medici, cari la locul nenorocirii au dat ajutorul medical și au pansat pe răniți. Cei patru răniți mai greu, au fost transportați imediat la clinica din Cluj, pentru îngrijirea medicală. S-a pornit o anchetă severă.

Din cauza războiului. Din Turcia se comunică, că o iradea imperială dispune ca, începând din 1 Nov. până la noul dispoziții, toate mărfurile de import, cu proveniență din Bulgaria, Serbia, Grecia și Muntenegru, să fie supuse unei taxe vamale de sută la sută, după valoarea lor. Aceiași iradea dispune, că mărfurile din statele neutre în războiul actual, pentru a nu fi supuse aceleiași taxe, vor trebui să fie însoțite de certificate de origină.

Comoara din Poltava. Sunt câteva săptămâni de când doi băieți au descoperit din întâmplare, lângă un sat din Poltava (Rusia), la o adâncime nu tocmai mare în pământ, o comoară de obiecte prețioase, vase de argint și de aur, arme, bijuterii, etc. — cu totul, peste o sută de obiecte, cari constituiau una din cele mai frumoase colecțiuni de bijuterie veche. Comoara din Poltava, lăsată la început pe mâna țărănilor, cari au luat aurul drept aramă, iar argintul drept cositor și cari au ascuns sau au sfărâmat unele din obiectele găsite, comoara aceasta a fost în sfârșit salvată prin îngrijirea comisiei arheologice imperiale și a fost la urmă depusă într-un muzeu. Vorbind despre această descoperire la Academia de

inscripțiuni din Paris, d. Diehl a arătat din obiecte principale se compune această comoară: vase și cupe de aur și de argint cu sculpturi în relief, vase de masă de mare preț, bijuterii, arme, harnașamente de cai, plăci de aur nelucrate și altele. Dintre aceste obiecte, unele amintesc arta creștină și sunt unele cari pot să dateze din secolul al patrulea și al cincelea. Numărul cel mai mare este de artă sasanidă; așa e, bunăoară, o măreță cupă de argint în centrul căreia figurează un rege persan călare. Niște monezi de aur găsite în comoară poartă efigia împăratului Heraclius și a fiilor săi Constantin și Heraclionas (638—641). Prin urmare, e probabil că această comoară provine de la vreunul din șefii popoarelor nomade bulgare sau avar, cari rățaceau pe atunci prin stepile Rusiei și cari de multe ori s'au pus în serviciul imperiului persan ca să pustiască țara bizantină.

Un bărbat care a fost trei ani... femele. La poliția din București s'a răsunat de o chestie întâmplată. Ori ce s'ar zice tot femele este mai favorizată în societatea modernă! Dacă ești bărbat poți muri foarte bine de foame, ori cât ai fi de capabil; dacă ai norocul să fi femeie, are Dumnezeu grijă de tine.

Cam acestea au fost — se vede — socoteliile pe care și le-a făcut Ștefan Sandu, în vârstă de 33 ani, de profesiune servitor. Ce-a făcut, ce-a dres, cum era cam spân de felul lui, într-o bună dimineață și-a pus strase femești, s'a gătit cu panglică și cu șorț cu dantele și... a declarat în fața oglinzii că de azi înainte va fi femeie și se va numi Ștefania. Se vede că i-o fi prins bine noul sex, căci Sandu a stat timp de 3 ani în această travestire. A um în urmă „Ștefania” era servitoare la d. I. Varidi, din Calea Raionului No. 8, unde o ducea foarte bine. Se rădea în fiecare dimineață și nimănui nu i-ar fi trecut prin minte fapta acestei servitoare ciudate. Alaltaieri s'a înfundat însă stimabilul Sandu. Având niște daraveri pe la biroul de slugi și servitori, a fost recunoscut de un fost prieten al lui, care a denunțat cazul d-lui comisar Frînculescu dela biroul circulației. Luat fiind la întrebări, Sandu a declarat că are mai multă căutare în calitate de servitoare.

Ustredna Banka din Budapesta ne comunică, că la tragerea lozurilor convertite dela Banca Hipotecară Ungară din 25 Octomvrie a. c. s-au sortat următoarele lozuri cu câștiguri mai mari: **Seria 474 Nr. 2 cor. 75.000.—** **Seria 963 Nr. 28 cor. 3.000.—** **Seria 263 Nr. 87 cor. 1.500.—** **Seria 2036 Nr. 37 cor. 1500.—** **Seria 2440 Nr. 44 cor. 1500.—**

Știri mărunte. Am amintit în numărul trecut despre omorul grădinarului Felix Scholtz din Seliște. Primim acum informația, că ucigașul a fost prins, se numește Alex Mester și era cald de măsor. La el au fost aflate niște bancnote înșăngerate, o cămașă înșăngerată și un boxer plin de sânge. La locuința lui au mai fost aflate o mulțime de ghetete furate.

D-șoara Amlee Cour din Wayne (America) neprimind permisiunea părinților săi ca să se căsătorească cu aviatorul Arthur Smith, l-a așteptat pe acesta într-o dimineață și luând loc în aeroplan alături de el, au dispărut amândoi. După distanța de 75 mile au aterizat în Hillsdale, unde au fost cununați de preot. Anunțând pe părinții fetei de acest fapt, ei și-au dat învoia.

— Guvernul elin va pune în circulație noul mărci poștal, în amintirea evenimentelor actuale.

— Pe câmpul de luptă a căzut poștul popular și iubit al Sărbilor, Branco Lazarevici.

Aviz. În biroul administrației fabricelor domnului Emil Costinescu, Sinaia, pot găsi loc 2 sau 3 tineri Români absolvenți ai școlii de comerț. Ofertele se vor adresa direcției fabricelor la Sinaia. i=2

Aviz. Cancellaria avocatului Dr. Ioan Moșoiu, s-a mutat în târgul peștelui (sub Bucium) Nr. 6. 1—1.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Pentru aeroplanul Vlaicu. Precum aflăm s'a pus în circulație între intelectualii brașoveni o coală de subscripție pentru „Ae-

replanul III al Ardealului”. Precum știtem informații profesorii dela gimnaziul român au semnat o sumă de 200 cor.

Regina României la Brașov. Regina României, însoțită de contesa Thelmann, două dame de curte și un pictor italian care de prezent se află la Curtea din Sinaia, au sosit ieri d. p. pe două automobile, la Râșnov, unde aproape un sfert de oră au admirat pitoreștiile regiunii din jurul comunei. Au plecat apoi spre Brașov, unde au luat dejunul în restaurantul otelului „Coroană”.

După dejun regina și-a scris numele în noul registru al otelului. La 5 oare după ce au parcurs cu automobilul câteva strade principale ale Brașovului, au luat direcția spre Sinaia.

Aviz. Mâne Sâmbătă la 6 oare seara probă de gimnastică!

Pentru masa studenților români din Brașov. Familia preotului Iosif Comanescu (Codlea) pentru iubiții săi reposați a donat la masa studenților suma de 160 cor. și anume din partea d-lor: Iosif Comanescu, paroh în Codlea, 50 cor.; Cornel Comanescu, inginer în România, 50 cor.; Iosif Comanescu, paroh în Ghimbav, 20 cor.; Aurel Comanescu, administratorul domeniului Docolina, 20 cor.; Emilian Comanescu, funcționar la Institutul Albina, 20 cor. Laolaltă 160 cor. Întru amintirea ferițiilor reposați:

George Comaniciu sen. și soția Ana, paroh în Veneția inferioară; George Comaniciu iun. și soția Ecaterina, paroh în Veneția inferioară; Nicolau Comaniciu, învățător în Veneția inferioară; Dr. Nicolau Pop, conectorul gimnaziului român din Brașov; Nicolau Popoviciu și soția Elena, paroh în Ghimbav; Elena Comanescu născ. Popoviciu, presbiteră în Codlea; Eliza Teculescu născ. Comanescu, protopresbiteră în Alba-Iulia și Luisa Comanescu, presbiteră soție a parohului din Ghimbav Iosif Comanescu.

Primească marinimoși donatori sinceriile noastre multumite. — *Direct. școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Concertul Rudolf Gmeiner. Cunoscutul cântăreț Rudolf Gmeiner va da Mercuri seara în 6 Nov. în sala Redutei un concert, cu concursul d-lui director Rudolf Lassel. În bogatul program sunt luate cântece de Schubert, Schumann, Brahms, Tschaiowsky și Grefschaninov. Începutul la 8 oare seara. Bilete se află de vânzare la librăria Hiemesch.

Urania-Kino. Mâne, Sâmbătă, stabilimentul Urania-Kino e închis. Duminecă program nou.

Azi și în fiecare zi concertează în cafeneaua „Drechsler” urmaș de aici Albert Roth, solist și primaș fratele lui Wilhelm, virtuos în „tărogat” cu întreaga lor capelă de muzică.

Scene din războiul Balcanic.

Ce spun prizonierii turci.

Un grup de oameni cu fețele palide, slabi, cu spatele încovoiate, cu ochii duși în fundul capului — de osteneală, sosise în zilele trecute în Stara-Zagora. Toți erau îmbrăcați cu un costum de lână cenușie și purtau fese de aceiași culoare.

Era vre-o trei sute aproape, Mergeau greoi, escortați de soldați înarmați. Aceștia erau coloana de prizonieri turci; toți veneau dela luptele din Jurvoce și Kadikeny de sub forturile din Adrianopol, unde căzuseră în mâinile bulgarilor.

Totuși n'au cu toții aceiași origină. Dacă cea mai mare parte sunt turci, 25 sunt bulgari din Macedonia, 6 greci și câțiva armeni.

Mai erau trei ofițeri turci, căpitani Hussein Mureddin și Osman Nuri din garnizoana Adrianopol și un sub-ofițer.

Cum trupa sosea la Stara-Zagora și se îndrepta spre căzărni, veni ordin ca ei să fie duși mai întâi în cantonamentul regal, unde regele voia să vadă pe prizonieri.

În curând toți se găseau la front în fața vagoanelor saloane, unde stă regele și suita lui.

Ferdinand I apărui. În jurul lui erau generalul Savoff, ministrul Stancoff, prinții și alte persoane.

Ofițerii turci luară brusc poziția, pe când prizonierii priveau cu mirare înalta statură a suveranului.

Regele Bulgariei vorbește cu prizonierii

Ferdinand I înaintează către ofițerii turci.

Vă rog să credeți d-lor, spune regele, că țin în mod particular ca să vi se dea toate îngrijirile și toată atenția aici.

Vreau ca același lucru să fie și pentru soldații voștri.

Am dat ordine speciale în această privință și vă rog să-mi spuneți dacă vă va lipsi ceva din clipa în care legile războiului v'au făcut prizonieri noștri.

Ofițerii se aplecară:

N'avem decât să ne lăudăm sire de atenția ce ni s'a dat nouă și soldaților noștri.

Credeți d-lor că așa va fi și de acum înainte, spuse regele.

Și apropiindu-se apoi de alți prizonieri. Întrebând pe câțiva dintre ei regele se îngriji dacă nu au suferit ceva.

Vădit, o astfel de primire surprindea pe turci, căci se răspândise șvonul în lagărul otoman că prizonierii turci sunt foarte rău tratați.

După o jumătate de oră, prizonierii erau la cazarma din Stara-Zagora.

Prizonierii creștini sunt în localul infirmeriei, și prizonierii turci în alte localuri.

Camerele prezentau un spectacol pitoresc. Toți se aruncau asupra mâncărei și tutunului, care li se distribui imediat. Unii ezitară să se servească; se întrebau dacă nu visau.

„Cum spuneau ei, pentru noi toate acestea! Turcii ne-au spus că o să ne lăsați să murim de foame și că o să ne schinajuiți.

Dar văzură imediat cum stau lucrurile, foarte impresionati de umanitatea soldaților bulgari și de îngrijirile ce li se dădeau. Cu încetul prizonierii turci sau creștini și soldații bulgari făcuseră cerc. Fiecare voia să povestească greutățile îndurate dela începutul campaniei. Așa unu din ei, creștinul Andrei Vasilef din orașul Gumirdjima, Macedonia, îmi povesti în timp ce tovarășii lui aprobau din cap și mai spuneau câte o anecdotă.

— De și supus otoman, sunt creștin ca mulți din camarazii mei d' aici. Mulți dintre noi am făcut câteva săptămâni serviciu în armata otomană. Chiar eu am fost încorporat anul trecut pentru 45 zile, apoi liberat.

Ori, la începutul lunii soldații turci au trecut prin statele noastre în Macedonia, au adunat, pe cei mai puternici și ne-a dat ordin să-i urmărim la Adrianopol.

Atunci se svonise că va fi război între statele balcanice și Turcia. Noi am încercat să protestăm dar ni s'a spus: — Veniți fără frică. Ne vom lupta cu ei, dar aveam nevoie de lucrători voinici pentru a efectua lucrări în jurul Adrianopolului.

Veniți, veți fi bine plătiți.

Vedem că trebuie să-i urmărim Și au ajuns câteva sute la Adrianopol. Atunci am înțeles minciuna. În oraș era mare animație, trupe erau pretutindeni. (Va urma.)

ULTIME ȘTIRI.

Sofia, 1 Nov. După o versiune ministrul de război Nazim-pașa a căzut în lupta dela Lüle-Burgas, după alta a fost făcut prizonier.

Sofia, 1 Nov. După înfrângerea Turcilor la Lüle-Burgas, se așteaptă lupta decisivă pe linia Murahli—Csorlu—Strana.

Constantinopol 1 Nov. Armata turcească dela Visa (spre nord-est de Lüle-Burgas) a primit însemnate întăriri prin trupe sosite din Azia (Trapezant, Marat, Bajburt) și debarcate în portul Midia. Trupele dela Visa au respins pe Bulgari cu mari pierderi.

POSTA REDACȚIUNELI.

De pe Arieș. Te rugăm a nu mai continua. E pagubă de timp. Astfel de bazaco-nii nu se pot publica nicăieri.

Iar la troacă boii să trântesc a lene. Purtând lupta contra miilor de streche. Fînd-că argaților li-e lenea în spate...

I. B. în Sasea și I. în B. Am declarat de atâtea ori, că anunțuri de cununie, logodnă etc. nu publicăm decât de pe anunțuri tipărite.

Proprietar: **Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp** Redactor responsabil: **Ioan Brolea.**

Pentru comoditatea cumpărătorilor din Transilvania, am deschis o Filială în stil mare în **Brașov**, strada porții Nr. 60. Înainte de a vă procura mobile, vizitați depositul nostru, deoarece firma noastră în toată Transilvania este cea mai capabilă de concurență, având cel mai mare deposit

Fabrică de mobile Székely și Réti

Marosvásárhely, Széchenyi-ter 47.

Brașov, Strada Porții 60.

Se creditează fără urcarea prețului și plată în rate.

Cele mai nouă

Parfumuri, săpunuri, Manikire, Peptini și perii. Aparate de ras în casete. În asortiment bogat și de calitate fină.

Magazinul de droguerie și parfumerie

Iulius Deutsch

Strada Vămei nr. 11.

Deschidere de Prăvălie.

Subscrișul am onoare a aduce la cunoștința On. publică că cu 31 Octombrie 1912 am deschis în **strada Hirsch** numărul 3.

Prăvălie cu șarcuterie și cârnățarie

Experiența câștigată de mai mulți ani în străinătate și Brașov, mă pune în plăcută poziție de a oferi numai produse prime.

Curățenie, punctualitate și conștiințioasă vor fi ținta mea.

De o cercetare numeroasă rugându-mă semnez cu toată stima

Hugo Bedners

A V I Z I !

Aduc la cunoștința Onor. mele Clientele că am provăzut

SALONUL MEU DE MODĂ

pentru sezonul de toamnă, eamnă și carneval, cu cele mai nouă Sketches de ziare franceze și engleze, care sosesc tot la 8 zile, prin urmare Onor. public de dame poate avea cele mai nouă modele.

Rugându-mă ami păstra și pe viitor încrederea, semnez cu toată stima

ALEXANDRU GERGELY, Salon artistic de modă.
BRAȘOV, Piața mare Nr. 28.

Văpsitoria artistică de lux și curățire hemică.

G. SOLINGER Succesori.

Str. Spitalului 64, vis-à-vis cu Hotel Coroană,

se recomandă pentru toate lucrările ce cade în branșa aceasta. Curățire hemică de garderobe de dame și domni, în mătase, lână, bumbac, întindere modernă de perdele pe cadre patent etc. Ccstume de bărbați se curăț hemic și reparaază în atelier propriu ca nouă. **NOVITATE!**

P E N E D E S T R U Ţ

se curăț sau vopsește în colori moderne și leagă cu preț ieftin în **Pleureuse**. Rochi de dame, haine bărbătești se vopsește în colori moderne, asemenea stoffe de mobile, perdele de lână, draperi etc. Negru pentru jeli la dorință se execută în 48 ore.

Mai departe se primesc pentru sezonul de eamnă, mantale de pluș de dame, precum și baltoane de domni spre curățire cu abur.

Onor. muștrii se livrează lucrări ireproșabile. Rog de sprijin

Novitate de apă minerală.

Aduc la cunoștința on. publicului, că am pus în circulație apa de jod a izvorului „BELA” din Zajzon, care se află la toate farmaciile, drogerii, și prăvălii de coloniale.

Despre puterea de vindecare a apei Hanko Vilmos și Dr. M. Hantz medic suprem comitatens a declarat că apa izvorului „BELA” din Zajzon se pot recomanda la turburarea schimbului de materie la anemie, boale de singe, ofica, la catar a organelor de inspirație și nutremânt, la reumatism și podagră și la boale de rănichiu.

Continuând jod e foarte bună la copii și tineri.

Amestecată cu vin este o beutură răcoritoare.

Fiind Zizinul aproape de Brașov sunt în stare a vinde sticla cu 10 fileri cu adusul acasă.

Comandele se execută încă în ziua aceea.

Magazinul central și manipularia fântanei

Piața boilor Nr. 3.

Telefon 469.

Cu toată stima:

Ladislau Schuster,

manipulantul apei minerale.

Strămutare de local.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. mele clientele, că

Atelierul meu de croitorie,

aranșat după modelul din capitale, l'am strămutat în

Etajul I. Strada Vamei Nr. 6.

deasupra Filialei Băncii de credit ung.

Cu deosebită stimă

RIEMER JAKAB

Tot în etajul acesta sunt de închiriat 4 odăi frumoase, luminoase, acomodate printru birouri.

Nimic nu mai puteam mistui.

Madame Pellerin în etate de 52 ani, trăia despărțită de familie, și se îngrija mult de soare fin-său, care se afla cu oștirea în Madagascar.

După scurt timp s'a îmbolnăvit. A scris „Am pierdut toată poftă de mâncare, nu puteam mistui. Dacă mâncam cât de puțin, mă dureau capul și mi s'a îngreuna stomacul. urma vomire san sgăriuri de stomac, oare imi cauza mari dureri. Din cauza mistuirii am slăbit mult și devenit melancolică. Dela e prietina am aflat efectul miraculos al Cărbunelui Belloc la boala de stomac și m'am decis să'l folosesc imediat. După fiecare prânz luam 2 lingurițe din acest prav și după 4 zile nu mai simțiam greutate în stomac, mistuiam ușor friptură și iarăși am avut poftă de mâncare. În loc de slăbire, am început de a mă îngrașa și a deveni voioasă.

După o cură de 10 zile am fost pe deplin restaurată. De atunci nu am mai suferit de vomare, n'ei de sgăriuri de stomac. Încrederea mea este nemărginită în aceste prafuri. Subscriș Marie Pellerin, Argentan (Creuze) Franța 3 Februarie 1896.

In adevăr este suficientă folosirea cărbunelui Belloc în doze de 2-3 lingurițe după masă, ca în câteva zile să vedece suferințele de stomac. Cărbunele Belloc produce în stomac un simț plăcut, execută apetiu, promovează mistuirea, înduplecă constipația. Este un mijloc sigur contra greutății în stomac după mâncare, contra migrenelor, care provine din mistuirea rea, contra suferințelor de nervi stomacului și intestinelor.

Cel mai simplu mod a lua cărbunele Belloc pulverizat este într'un pahar cu apă curată sau amestecată cu zahăr.

Cărbunele Belloc numai bine poate face, și nici decum nu se strică în ori și ce doză s'ar lua. Se capătă în toate farmaciile.

Sa încercat a se imita Cărbunele Belloc, dar imitațiile sunt fără efect și nu vindecă, din cauză că este rău preparat.

Ca să se înconjoare ori și ce dubietate, să fie cumpărătorul atent. ca pe sticlă să fie numele BELLOC, și adresa laboratorului: MAISON L. FRERE, 19 rue Jacob.

P. S. Persoanele cari nu se pot deda să înghită prafurile de Oărbune, să ia Pastile Belloc 2-3 pastile după masă, sau de câte ori se ivesc greutate în stomac, au acelaș efect și vindecare sigură. Pastilele conțin Cărbune Belloc curat.

Se capătă în Brașov, la Victor Roth succ. farmacia la ursu.

Sibiu, Carl Müller, farmacia laursu negru, Piața mare. Albert Zink, farmacie, Drouge-rie la Leu, piața mare. 17 Guido Fabritius farmacia la ursu, piața mică 29 și în toate farmaciile.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1911 15 Octombrie	Activ	1912 6 Octombrie	1912 13 Octombrie
221.939.968	159981968 Rez. met. aur 162547683 61958000 „trate aur 65663000	228.865.869	228.210.683
258.124	Argint și diverse monede	435.823	438.341
181.358.171	Portofoliu Român și străin	194.220.094	187.247.842
18.491.865	*Impr. pe efec. publice 10703800 „ în et-cor. 11534786	22.799.875	22.238.586
11.999.611	Efectele Capital. Social	11.999.854	11.999.854
17.725.577	Efectele fondului de rezervă	17.425.877	17.425.877
4.233.121	Efect. fond. de amort. mob. și mat.	4.165.821	4.165.821
6.056.101	Imobile	6.281.686	6.280.332
745.921	Mobilier și Mașini de Imprimerie	820.189	820.159
706.875	Cheltuieli de Administrațiune	525.107	701.152
115.166.472	Depozite libere	111.182.045	110.673.345
27.699.035	Conturi de valori	30.397.198	34.522.045
62.729.009	Conturi curente	74.474.301	77.618.472
669.109.850		703.593.739	702.342.509
	Pasiv:		
12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
30.541.614	Fond de rezervă	32.558.931	32.558.931
4.586.318	Fond amort. imob. mob. și mașini	4.888.896	4.888.896
469.004.010	Bilete de Bancă în circulațiune	488.764.860	486.461.900
2.446.952	Profit și pierdere	3.035.011	3.035.011
1.424.032	Dobânzi și beneficii diverse	2.147.849	2.334.775
115.166.472	Depozite de retras.	111.182.045	110.673.345
33.940.452	Conturi diverse. Sald.	49.016.147	50.389.651
669.109.850		703.593.739	702.342.509
	Scout 5% * Dobânda 5%		

F. NÖHMEYER, GRAVEUR BRAȘOV,

Strada Orfanilor Nr. 5. în curte etajul prim.

Execută tot felul de lucrări de gravură, monograme pe tacâmuri și ciasornice, sigile.

Specialitate.

Monograme tăiate pe perii, garnituri, gigante și bastoane.

Firme pe metal cu litere negre pe uși, precum și pe mașini se execută în toate mărimile.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei”,

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Administ. „Gazetei Transilvaniei”.

Se dau cu arândă

Duminecă în 3 Noiembrie la 8 oare a m în fața locului, la în crutișarea liniei căi ferate Predea cu drumul Zizinului în parcul mai mici

50 jugăre holde

a proprietăți de pământ Irk.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria advocațională a d-lui Dr W. Theil, str. porții Nr. 23,

FRĂȚII GRAEF,

9 Strada Vămei 9.

Novități

Stofe moderne pentru dame
Albituri pentru dame și domni.
Articoli de sport și podoabe

De vânzare.

Casele D-lui Radu George Aldea din Satulung No. 1256 constătoare din 7 odăi, local pentru prăvălie, 5 magazine, grajd, grădină mare,

Doritorii să se adreseze la prietarul
-5

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist — dar adevărat, că în vremea de azi este surprinzătoare mulțimea acelor oameni, al căror sânge este infat. În urma păcatelor tinereții și deprinderii releși-au sdruncinat nervii și puterea spirituală. Acestei stări, îngrozitoare numai atunci se poate pune capăt, dacă respectivii consultează un medic specialist conștient, care știe se dea asupra vieții nesexuale sfaturi bune și știe a ajuta obale deja existente.

Pentru acest scop e renumit institut în toată țara al Dr-ului PALOCZ medic de spital specialist (Budapest, IV, Muzeum-körut Nr. 13), care fără neglijarea ocupațiilor zilnice, pe lângă discreția cea mai strictă, vindecă deja de ani de zile iute și radical, cu metodelor său specific de vindecare, chiar și cazurile neglijate, umflături sifilitice boale de beșică și țavă, nervi și șira spinării, urmările onaniei și ale sifilisului poluții, impotență, emoroida, surpături, începuturile de alienație, boale de sânge, piele, precum și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femeile salon separat. Dacă cineva nu voește din oare care cauză a veni în persoană, atunci să scrie la institut și se va da, sub toată discreția răspuns amănunțit prin scrisoare (alăturând numai marca de răspuns) așa că ori cine se poate cura, singur și sigur. Scrisorile după isprăvirea curei se ard, ori la cerere se retrimite fiicăruia.

Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Ore de ordinațiune zilnic dela 10—12 a. m. și 3—5 p. m. Dumineca până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Ehrlich 606.

Adresa Dr. PALOCZ, medic specialist, Budapest IV Muzeum körut 13.

Ioan Apfelbach

BRAȘOV, Strada Porții 18.

(La regele gulerilor.)

Vă recomand manazinel meu mare de ciorapi de bărbați, dame și copii și ciorapi de turist, cămăși albe și colorate de turist. Ismene lungi și scurte până la genunchi. Gulere manjete și cravate moderne. Umbrele, Toilet și Parfumerie. Vă servesc solid și sigur.

G. EITEL

cea mai veche fabrică de săpun și luminări — din Brașov. —

Fabricație de săpun curat, neutral, veritabil numai cu coroană, toate specialitățile de săpunuri de toaletă, calitate superioară și curată, cu preț foarte ieftin. Specialități de apă de Colonia, săpunuri de migdale.